

Årsmøte i Humord 2022

14/11-22 fra 9-11 på zoom

Til stede: Sissel Galdal (Nord Universitet), Henrik Grødem (Kunsthøgskolen i Oslo), Hanna Elise Hansen (UB Tromsø), Carina Thornes (UB Bergen), Bente Kvame Hadland (Museum Stavanger), Øystein Haug (UB Oslo), Unni Knutsen (UB Oslo), Vibeke S. Lundetræ (UB Oslo) (ref.)

Forfall: Jakob Berg Olsen (HL-senteret), Bjørn Vangen (Nobelinstituttet), Sissel Gram Mikus (OsloMet), Stian Grimseth/Timo Brøyn (Høgskolen i Molde), Sarah Ruth Søvik (Høgskulen i Volda), Solveig Tønseth (Nasjonalmuseet), Even Sinding-Larsen (Stortingsbiblioteket)

1. Velkommen!

2. Presentasjonsrunde av nye og gamle deltakere

3. Referat fra forrige møte, 12.10.21

Vi gikk gjennom referatet fra forrige møte. Mange saker var punkter på dagens agenda, det eneste oppfølgingspunktet er at tilvekstlister for Humord er på plass.

4. Behov for kontaktpunkt for henvendelser?

Øystein redegjorde for bakgrunnen: jo flere samarbeidende bibliotek vi er, jo større blir behovet for kontakt mellom brukerne.

Epostlista "Humord-brukere" går ut både til Humord-koordinatorer ved de ulike institusjonene, og andre som bruker Humord i daglig arbeid eller som av andre årsaker ønsker å holde seg oppdatert på området. Denne epostlista fungerer derfor best som en informasjonskanal og er mindre egnet for meningsutveksling.

Diskusjon i møtet tyder på at det kan være behov for en epostliste avgrenset til Humord-koordinatorer ved deltakerbibliotekene, der det kan diskuteres felles indekseringspraksis. Vi oppretter en slik liste og evaluerer denne på årsmøtet i 2023.

På høstens Humord-kurs (se for øvrig sak 7) ble det uttrykt behov for dialog rundt humord-indeksering på bibliografiske poster. For å tilrettelegge for dette er det sendt en henvendelse til

Sikt med spørsmål om det er mulig med et “eierstempel” på Humord-indeksering i et delfelt av 6xx på bibliografisk post. Vi har også spurt om vi kan få lista med Humord-kontakter inn på nettstedet Verktøykasse for RDA-katalogisering (<https://rdakatalogisering.sikt.no/>).

5. Status for Humord-arbeidet

Gjennom det siste året har det skjedd mye på Humord-fronten:

Menneskerettighetstermer: Vi har innlemmet vokabularet Menneskerettighetstermer, som har vært brukt ved Senter for menneskerettigheters bibliotek på UiO. Vokabularet var på ca. 1300 termer. Av disse opprettet vi 174 nye humord, og vi fikk tilført cirka 200 nye henvisninger til allerede eksisterende humord.

Stortingsbibliotekets emneordsliste: Vi har innlemmet termer fra Stortingsbibliotekets emneordsliste. Av en liste på 2850 termer er det opprettet 326 nye humord. I tillegg har vi fått tilført cirka 250 nye henvisninger til allerede eksisterende humord.

Nye humord fra Nasjonalmuseets bibliotek: etter at Nasjonalmuseets bibliotek sluttet seg til samarbeidet har vi innlemmet en rekke nye termer etter innspill fra Nasjonalmuseet, og hatt gode diskusjoner.

Søkelogganalyse: Vi har fullført en runde med søkelogganalyse, påbegynt våren 2020. Vi har tatt utgangspunkt i cirka 2000 mye brukte søkestrenger fra UiOs Oria-instans (Primo popular searches). Arbeidet har medførte opprettelse av 46 nye humord, og 43 allerede eksisterende humord har fått en eller flere nye søkeinganger.

KORG: Vi deltok på Kunnskapsorganisasjonsdagene på OsloMet med to innlegg. Et innlegg presenterte status for Humord og Humord-samarbeidet. Et innlegg omhandlet arbeid med søkelogger.

SIKT-webinar: Humord har vært tema under et webinar i Sikt sin serie av mini-webinarer. Opptak av webinar, “Emneordssystemer i bruk i katalogen”, ligger tilgjengelig online: <https://www.unit.no/opptak-og-presentasjoner-fra-mini-webinarer>

Håndbok for Humord og Realfagstermer: vi har ferdigstilt et omfattende arbeid med dokumentet *Håndbok og indekseringsregler for Humord og Realfagstermer*. Dokumentene *Håndbok for Humord og Humord indekseringsregler* er nå slått sammen til ett dokument, og regelverkene for indeksering med Humord og indeksering med Realfagstermer er harmonisert. Håndboka bygger i stor grad på *ISO 25964-1:2011, Information and documentation: Thesauri and interoperability with other vocabularies: Part 1: Thesauri for information retrieval*. Alle som bruker Humord i indekseringsarbeidet bør lese håndboka. Kapittelet “Felles indekseringspraksis” er særlig aktuelt. Håndboka er tilgjengelig på Humords nettsted:

<https://www.ub.uio.no/bruk/sok-i-hele-biblioteket/emneord/humord/pdfer/handbok-for-humord-og-realfagstermer.pdf>

Kurs i bruk av Humord: Vi har gjennomført kurs, fysisk i Oslo og digitalt på Zoom. Mer om dette under sak 7.

Nye samarbeidspartnere: Humord-samarbeidet har fått syv nye deltakere og teller nå tretten institusjoner. Nye deltakere er:

- o Biblioteket ved Høgskolen i Molde
- o Biblioteket ved Høgskulen i Volda
- o Biblioteket ved Kunsthøgskolen i Oslo
- o Biblioteket ved Museum Stavanger
- o Biblioteket ved Nord universitet
- o Nasjonalmuseets bibliotek
- o Stortingsbiblioteket

Oversikt over alle samarbeidsbibliotek og kontaktpersoner finnes på Humords nettsted:

<https://www.ub.uio.no/bruk/sok-i-hele-biblioteket/emneord/humord/om-indekseringssamarbeidet.html>

6. Videre planer for Humord

Vi ønsker å utrede om vi skal bruke MeSH (Medical Subject Headings) også for litteratur innen psykologi og medisin som kjøpes inn for hum-sam-området. Dersom det er bibliotek som kunne tenke seg å være med på å utrede dette, så ta kontakt. En overgang til MeSH vil føre til at de nåværende Humord-hierarkiene innen psykologi og medisin fjernes. Dette vil medføre at alle deltakere må ta i bruk et nytt vokabular på engelsk (MeSH). (<https://meshb.nlm.nih.gov/>) Problemstillingen er ikke aktuell for alle, siden noen av deltakerbibliotekene ikke har litteratur innen fagfeltet, eller ikke indekserer for fagfeltet.

Forslaget over vil være i tråd med anbefalingene i prosjektet «På vei mot en generell norsk tesaurus», <https://kunnskapsbase.bibliotekutvikling.no/content/uploads/2016/10/Tesaurus-forprosjekt-rapport-1.0.pdf> der man ønsket å satse på et fåtall, omfattende vokabularer i tillegg til Humord. Her ble internasjonale tesauri som MeSH og Agrovoc nevnt spesielt. Ved å supplere Humord med godt utbygde vokabularer av høy kvalitet, kan Humord konsentrere aktiviteten om å forbedre de faglige hierarkiene som naturlig faller inn under vokabularets fagområde (humanistiske fag og samfunnsfag).

Overgang til å bruke Norsk tesaurus for sjanger og for (NTSF) (<https://www.nb.no/nbvok/ntsf/nb/index>) for formtermer. Vi samarbeider med NB om å innlemme formtermene i Humord inn i NTSF. Arbeidet er kommet godt i gang, og slutføres etter planen sent i 2022 eller tidlig i 2023. Vi gir beskjed når overgangen skal skje. Intensjonen

er å innlemme samtlige formtermer fra Humord-hierarkiet.

Dette betyr også at Humord-brukerne må forholde seg til et nytt vokabular, men det vil da kun gjelde formtermer i MARC-felt 655. Indekseringen blir lik bortsett fra at man i \$2 angir «ntsf» i stedet for «humord». NTSF autoriseres på samme måte som humord i Alma.

Vi fortsetter arbeidet med å vurdere søkestrenger som er hyppig brukt («popular searches»), fordi vi ser at det er en god metode for å fange opp nye emneord eller nye henvisninger.

Sissel Gram Mikus ved OsloMet har tilbudt seg å utbygge og forbedre hierarkiet i Humord mot grønlandske folkegrupper, kanskje også stedsnavn i samarbeid med oss. Dette ser vi frem til – og oppfordrer deltakerbibliotek til å kontakte oss dersom det er områder dere har spesiell kompetanse på som dere ser at kan være med på å forbedre Humord.

7. Oppsummering, høstens kurs – behov for fremtidig kursing?

Vi har ikke sendt ut evaluering av kursene, men fått flere tilbakemeldinger også om at det kan være aktuelt for flere å delta på kurs. Behov for kurs vil jo være økende med flere samarbeidende bibliotek.

Tilbakemeldinger i årsmøtet var at konkrete eksempler til diskusjon var nyttig, og at man kanskje kunne gjentatt kursing med økt fokus på dette.

Ellers melder flere om at det kommer nyansettelser, og dermed ytterligere behov fremover for kursing i bruk av Humord.

Det er ønske om tematiske, kortere kurs/workshops der man kan forberede seg i forkant. Det er mulig at man også bør kurse i standard indekseringsteori, siden de som indekserer har ulik bakgrunn.

Oppfølging: vi lager en ny digital workshop i første halvdel av 2023 for dem som var med på første opplæringsrunde med fokus på erfaringsutveksling og diskusjon om fellespraksis. Det blir da mulighet til å forberede seg i forkant av møtet. Det kom forslag om å melde inn enkelttitler man ønsker å diskutere.

8. Statusrunde fra deltakerbibliotekene

Bente, Museum Stavanger: lurer på bruk av Humord kontra Realfagstermer, hun har en del fag som naturlig hører inn under Realfagstermer.

Svar: Nå som regelverket er felles for de to vokabularene, mener vi i Humord koordineringsgruppe at det er fornuftig å bruke Realfagstermer i slike tilfeller.

Henrik, Kunsthøgskolen i Oslo: Biblioteket bruker håndboka aktivt, og får god støtte i den. Har meldt forslag til termer og hatt noe kontakt med Nasjonalmuseet. Katalogiseringen er fordelt på to personer.

Hanna, UB Tromsø: Her jobbes det fortsatt med å få indeksering overført fra de fagansvarlige over til samlingsavdelingen. Deltar i en arbeidsgruppe som vurderer katalogisering og indeksering av urfolkssamlinger – kommer kanskje forslag derfra etter hvert.

Carina, UB Bergen: Biblioteket for kunst og design er i en prosess hvor de vurderer fordeler og ulemper ved en eventuell overgang til Humord for kunstfagene.

Forslag: Kan det være fornuftig at Nasjonalmuseet, Kunsthøgskolen og Biblioteket for kunst og design (Universitetet i Bergen) sammen ser på kunsthierarkiet i Humord og vurderer et mulig samarbeid rundt dette?

Humord Koordineringsgruppe følger opp.

Sissel, Nord Universitetet: Her er det 5-6 stykker som katalogiserer, geografisk spredd i Bodø, Namsos, Nesna og Levanger. All emneindeksering gjøres av bibliotekarer.

Biblioteket brukte tidligere dels frie emneord (MARC-felt 653) og en lokal emneordsliste. Sissel undersøker om det er noen termer fra emneordslisten som kan/bør vurderes innlemmet i Humord.

9. Eventuelt

Ingen saker.